

Рис. 2. Загальний поетапний процес формування та реалізації проекту із врахуванням оцінки його середовища

Примітка: розроблено автором самостійно.

Література:

1. Звіт антімонопольного комітету України за 2016 рік. – 237 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&>.

УДК330.111.4:339.137.2

Шуткевич С.П.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Юрчук Н.П.

Вінницький національний аграрний університет

СПЕЦИФІЧНІ ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Shtkevich S.P.

SPECIFIC FACTORS OF THE COMPETITIVENESS

Конкурентоспроможність аграрної продукції залежить від великої кількості факторів, що можна поділити на декілька напрямів. Одними з них ми виділяємо фактори, що є специфічними для поняття конкурентоспроможності будь-якої галузі, в тому числі і сільського господарства. Вплив таких факторів майже не можливо обрахувати в цифровому значенні, проте відкидати як несуттєві не можна, а обов'язково враховувати їх можливий вплив на кінцевий результат.

Зупинимось на такому факторові як випадковість. Випадкові події, що впливають на розвиток конкурентоспроможності, мають мало спільного з умовами розвитку галузі сільського господарства і впливати на них не можуть

ні підприємства, ні урядові структури. Це можуть бути: винахідництво; різка зміна світового або місцевого попиту; природні катаклізми, стихійні лиха, епідемії, військові конфлікти, політичні рішення іноземних держав, винаходи і великі технологічні прориви, різкий підйом світового локального попиту, різке підвищення цін на ресурси тощо. Випадкові події можуть змінити позиції підприємств, що є конкурентами [1]. Проте на конкурентоспроможність як окремих підприємств, так і галузі в цілому вони суттєво впливають. Особливо відчутними такі специфічні фактори є в садівничій галузі. Прикладом можуть бути природні умови, наприклад, град. При інших рівних умовах та затратах на виробництво, якість продукції, після градобною стає надзвичайно низькою, тобто, неконкурентоспроможною; військовий конфлікт на Сході України призвів до різкого скорочення виробленої продукції в цій зоні, як наслідок – конкурентна продукція підприємств не реалізується зовсім ні на територію України, ні в інші зони, що призвело до катастрофічного стану садівничих господарств окупованих територій; політичне рішення Росії та деяких інших країн призвели до того, що продукція плодоягідного під комплексу не продається в ті регіони, що традиційно закупували її; результати науково-технічного прогресу також завжди були конкурентоспроможною рушійною силою спочатку для окремих галузей чи підприємств, а потім розповсюджуються на інші подібні господарства.

Ще одним специфічним фактором є політика держави.

Роль уряду, дії законодавчої і виконавчої гілок влади різних рівнів у формуванні конкурентних переваг полягає в наданні впливу на всі детермінанти. Держава може сприяти розвитку бізнесу непрямыми методами регулювання: проводити розумну податкову політику, стимулювати НДДКР, стежити за рівнем національних стандартів якості. Держава проводить антимонопольну політику, розвиває громадську інфраструктуру, інвестуючи в освіту, охорону здоров'я, культуру і транспорт, при необхідності вдаючись до державних закупівель. Ці та інші детермінанти впливають на рішення законодавчої та виконавчої влади лобіюванням інтересів економічних агентів або діяльністю громадських організацій [1].

Окремі підприємства можуть скористатися такими привілеями і підвищити конкурентоспроможність своєї продукції. Наприклад, скориставшись прокладеними (відремонтованими) дорогами, підприємство має можливість доставляти продукцію, що швидко псується (ягоди, кісточкові, ранні сорти яблук, груш тощо) з меншим терміном перебування в дорозі, а значить вищою якістю для споживача.

Також специфічним фактором конкурентоспроможності є конкурентоспроможність національної економіки. Майкл Портер в 1990 р розробив теорію конкурентних переваг нації та опублікував в монографії «Міжнародна конкуренція», де спробував виявити причини успіху країни в міжнародній конкуренції в тій чи іншій галузі. Він запропонував розглядати

конкурентоспроможність країн через призму конкурентоспроможності компаній, що представляють дані країни на світовому ринку. По Портеру, конкурентоспроможність одного окремо взятої держави пов'язана з продуктивністю нації, тобто з ефективним використанням усіх наявних ресурсів (сировини, робочої сили, капіталу) [2], що, наприклад, можна прослідкувати в міжнародному розподілі праці (як приклад, можна привести виробництво садівничої продукції в Молдові, яка в свій час забезпечувала такою продукцією багато країн-сусідів).

Специфічним є також фактор забезпеченості аграрної галузі площами для виробництва органічної продукції, яка поза конкуренцією продається в усьому світі, хоча і з різними конкурентними перевагами.

Ми зупинилися на декількох специфічних факторах конкурентоспроможності галузей економіки (в тому числі садівничої галузі), які показують, що конкуренція залежить не лише від економічних факторів, а й від таких, які не можливо виміряти, передбачити, проте обов'язково необхідно враховувати.

Література:

1. Экономическая политика. /Учебник / под редакцией А. Н. Ляхина / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://stud.com.ua/24625/ekonomika/ekonomichna_politika.
2. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер [Пер. с англ.].— М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
3. Лозовський О. М. Основні детермінанти конкурентоспроможності підприємств [Електронний ресурс] / О. М. Лозовський, К. С. Рибачок. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Economics/6_80087.doc.htm.